

Iwona Rajkowska

Dział Malarstwa i Rzeźby

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 21, 91-96

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NABYTKI MUZEUM NARODOWEGO W KIELCACH W LATACH 1998-2002

DZIAŁ MALARSTWA I RZEŹBY

CZEŚĆ 1

ROK 1998

1. WŁADYSŁAW PODKOWIŃSKI (1866-1895), *Miraże. Kompozycja symboliczna* z 1893 r. (olej na płótnie, 64 x 78,5 cm, sygn. czerwoną farbą na licu l.d.: *W. Podk*; nr inw. MNKi/M/1315). Pracę zakupiono od osoby prywatnej z funduszy sponsora – belgijskiej firmy Lhoist Groupe (inwestora Zakładów Wapienniczych w Bukowej k. Kielc). Dzieło to należy do najwartościowszych nabytków z ostatnich lat.

Obraz – jak sugeruje jego podtytuł – należy do w pełni symbolicznych dzieł sztuki charakterystycznych dla przełomu XIX i XX w., kiedy to artyści przyswajali filozoficzne prądy zachodniego modernizmu i sztukę secesyjną, preferującą wyrafinowane układy kompozycyjne i formę, często efekty kontrastowe. Omawiane dzieło odznacza się asymetrią i wieloplanowością. Widok z lotu ptaka ukazuje „dziwny pejzaż” z drobnym (w skali) sztafażem ludzkim; u dołu na najbliższym planie widnieje górzysty, skalisty teren z licznymi rozpadlinami, w kolorze ciemno-grynszpanowej zieleni. Górna strefa kompozycji przedstawia krajobraz zupełnie inny: wyniosłe plateau na dalekim planie, świetliste, „otulone” sfumatem, oddane w jasnych pastelowych barwach – „dźwiga” świat wysokiej cywilizacji, monumentalnych budowli ze „świątynią” (?), z elewacjami w klasycznym porządku, zwieńczonymi kopułą i pogodnym błękitnym niebem. Wieloznaczność zderzenia jasności i mroku przeciwstawienia dzikości naturalnego terenu z zabudową, jakby Akropolu – to temat wielu dzieł sztuki w ogóle. W przypadku Podkowińskiego jest to jeden z dowodów ogromnej wrażliwości malarza, który miał w dorobku większość prac realistycznych, ale również symbolicznych, zadziwiających scenograficzną dramaturgią (*Szał, Nokturn – bajka o zaklętej królownie, Ironia* z 1893 r. i ostatnie dzieło rozpoczęte jesienią 1894 r. – *Marsz żałobny Chopina*).

ROK 1999

2-3. KAZIMIERZ PACEWICZ (1885-1974), lat 50. XX w.: *Portret młodej kobiety* (akwarela, papier, 45 x 28,6 cm, nr inw. MNKi/M/1539) oraz *Turystka* (olej, płótno, 76,5 x 63,7 cm, nr inw. MNKi/M/1540). Obrazy te są kontynuacją daru prac artysty z 1995 r. Reprezentują koloryzm, któremu malarz poświęcił się jeszcze w okresie studiów w Paryżu i w tej konwencji utrzymywał wiele swoich prac malarskich po II wojnie światowej, nie zatracając narracyjności i figuratywności. Obrazy te mają bardzo pogodny nastrój – wręcz sielankowy. Przestrzeń w tle obrazu *Turystka* – pogłębione plany pejzażowe – jest kolorystycznie wręcz wzorcowo zsynchronizowana z postacią kobietą na planie pierwszym, zgodnie z zasadami koloryzmu bonnardowskiego.

ROK 2002

4-18. Kontynuacja daru z 1997 r. prac artysty malarza HENRYKA CZARNECKIEGO (1889-1972) i pamiątek po malarzu*:

- 3 rysunki na papierze: *Portret matki artysty* – popiersie Ładysławy Czarneckiej z domu Pobóg-Mazurkiewicz, ok. 1915 r., ołówek, 23,5 x 18,4 cm, nr inw. MNKi/M/2019; *Portret pierwszej żony artysty Marii* – głowa Marii z Wojciechowskich Czarneckiej w profilu lewym, 31 VIII 1913 r., ołówek, 34 x 26,5 cm, nr inw. MNKi/M/2020; oraz widok budowli zabytkowej bramnej, lata 20. XX w., ołówek i kredka, 22 x 18,4 cm, nr MNKi/M/2021;
- 12 obrazów olejnych nr inw.: MNKi/M/2022-2033, m.in.: *Portret Marii z Jankiewiczów Wojciechowskiej* – popiersie teściowej malarza w profilu lewym, ok. 1913 r., olej na płótnie, 39,5 x 39,5 cm, nr M/2028; *Portret pierwszej żony artysty, Marii* – popiersie kobiece *en face*, ok. 1915-1920, olej na tekturze, 34,8 x 24,3 cm, nr M/2027; *Autoportret w okularach* – artysta w ujęciu rodzajowym: w berecie we wnętrzu, po 1945 r., olej na tekturze, 34,5 x 42, 8 cm, nr M/2026; pejzaże z Tatr, np. *Czarny Staw* (Gąsienicowy?), 1939, olej na tekturze, 29,5 x 38,3 cm, nr M/2022 czy *Giewont. Zalesione zbocza*, po 1945 r., olej na tekturze, 20,6 x 31,5 cm, nr M/2030.

18-20. Obrazy trzech różnych malarzy polskich, ukazujące realistycznie polskich ułanów, a otrzymane w ramach daru małżonków Mariana i Ireny Ney-Bigo z USA:

- STANISŁAW BAGIEŃSKI (1876-1948), *Podoficer ułanów na koniu* – portret konny żołnierza, 1916 r., kredka na papierze, 37,5 x 47,5 cm, nr inw. MNKi/M/2018,
- JÓZEF EISMOND (1862-1937), *Szarża ułanów nadwiślańskich*, ok. 1920 r., olej na płótnie, 38 x 51 cm, nr inw. MNKi/M/2017,
- LEONARD WINTOROWSKI, *Szarża ułanów na Kozaków w 1920 r.*, 1921 r., olej na tekturze, 61 x 45,5 cm, nr inw. MNKi/M/2016.

Elżbieta Jezewska

* Zespół pamiątek po H. Czarneckim: legitymacje z l. 1921-1963 i niedatowane, nr inw. Mat/M/102/1-12, m.in.: ZNP, Kennkarte, PTTK-owska, Państwowego Liceum Technik Plastycznych w Kielcach; fotografie nr inw. Mat/M/103/1-13; legitymacyjne, z rodziną, kolegami, uczniami; 1 egzemplarz statutu stowarzyszenia Koło Adeptów Sztuk Plastycznych w Kielcach, nr inw. Mat/M/104; własnoręczny życiorys, nr inw. Mat/M/105.

CZEŚĆ 2
LATA 1999-2002

BARBARA BIENIULIS-STRYNKIEWICZ (1922-1996), absolwentka ASP w Warszawie, rzeźbiarka, pisząca o sztuce, wieloletni kierownik Zakładu Rzeźby Wydziału Sztuk Pięknych w Toruniu; w 2000 r. Komitet Społeczny spuścizny Strynkiewiczów i ZPAP O. Warszawski przekazali muzeum w depozyt 36 jej prac, które w 2001 r. brat artystki Zygmunt B. Bieniulis zamienił w dar.

1. *Forma organiczna I*, cykl „Tamten świat”, ok. 1960-1970, ceramika, 30,5 x 23 x 17,5 cm, nr inw. MNKi/M/1985/1
2. *Forma organiczna II*, cykl „Tamten świat”, ok. 1960-1970, ceramika, 21 x 38 x 20 cm, nr inw. MNKi/M/1985/2
3. *Forma organiczna III*, cykl „Tamten świat”, ok. 1960-1970, ceramika, 22 x 40,5 x 40 cm, nr inw. MNKi/M/1985/3
4. *Forma organiczna IV*, cykl „Tamten świat”, ok. 1960-1970, ceramika, 29 x 32,3 x 31,5 cm, MNKi/M/1985/4
5. *Postać*, ok. 1960-1970, kamień, 51 x 20,5 x 20,5 cm, MNKi/M/1986
6. *Akt*, 1979, sygn. p.d.: *B Strynk / 79 r.*, tusz, papier, 32,7 x 23,2 cm, nr inw. MNKi/M/1984/7
7. *Akt*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 29,7 x 20,7 cm, nr inw. MNKi/M/1984/16
8. *Akt dwustronny*, ok. 1960-1970, ołówek, długopis, papier, 32,1 x 22,7 cm, nr inw. MNKi/M/1983/9
9. *Akt kobiety*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 32,2 x 22,7 cm, nr inw. MNKi/M/1983/6
10. *Akt kobiety brązowy*, 1965, sygn. p.d.: *1965 B Strynk*, tusz, papier, 32,2 x 22,8 cm, nr inw. MNKi/M/1984/1
11. *Akt kobiety leżącej przodem*, ok. 1960-1970, sygn. p.d.: *B Strynk*, tusz, papier, 22,7 x 32,2 cm, nr inw. MNKi/M/1983/2
12. *Akt kobiety pochylonej do przodu*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 35 x 25 cm, nr inw. MNKi/M/1983/8
13. *Akt kobiety profilem*, ok. 1960-1970, sygn. p.d.: *Barbara*, tusz, papier, 32,2 x 22,8 cm, nr inw. MNKi/M/1983/4
14. *Akt kobiety siedzącej przodem*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 34,7 x 25 cm, nr inw. MNKi/M/1984/11
15. *Akt kobiety stojącej przodem*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 35 x 25,2 cm, nr inw. MNKi/M/1984/9
16. *Akt kobiety tyłem*, ok. 1960-1970, sygn. p.d.: *Barba*, tusz, papier, 22,8 x 16,4 cm, nr inw. MNKi/M/1983/5; na odwrocie fragment szkic.
17. *Akt kobiety tyłem ze wzniesionymi ramionami*, ok. 1960-1980, sygn. p.d.: *B Strynk*, tusz, papier, 38,7 x 25,2 cm, nr inw. MNKi/M/1983/3
18. *Akt kobiety tyłem z podniesionymi ramionami*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 23 x 16 cm, nr inw. MNKi/M/1983/7
19. *Akt kobiety zielony*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 35,3 x 24,8 cm, nr inw. MNKi/M/1984/10
20. *Deux personnages*, 1973, sygn. p.d. *B Strynk*, tusz, papier, 50 x 37,7 cm, nr inw. MNKi/M/1984/5; na odwrocie opis autorski l.d.: *BARBARA/BIENIULIS-STRYNKIEWICZOWA/WARSZAWA 1973 / „Dwie postaci” „DEUX PERSONNAGES”*.
21. *Dwie kobiety*, ok. 1960-1970, sygn. l.d.: *B Strynk*, tusz, papier, 35 x 49,7 cm, nr inw. MNKi/M/1984/8

22. *Dwie postaci*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 50 x 37,7 cm, nr inw. MNKi/M/1984/13
23. *Kompozycja*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 50 x 35 cm, nr inw. MNKi/M/1984/14
24. *Kompozycja dwustronna*, ok. 1960-1970, tusz ołówki papier, 32,2 x 22,7 cm, nr inw. MNKi/M/1984/18; na odwrocie fragment geometrycznej kompozycji
25. *Mężczyzna i kobieta*, ok. 1960-1970, sygn. p.d.: *B Strynk*, tusz, papier, 38,7 x 25 cm, nr inw. MNKi/M/1983/1
26. *Nue*, 1971, sygn. p.d. *B Strynkiewicz / 71*, tusz, papier, 50 x 37,7 cm, nr inw. MNKi/M/1984/4; na odwrocie opis autorski l.d.: *B. BIRNIULIS-STRYNKIEWICZOWA/WARSZAWA 1971 / „AKT” „NUE”*.
27. *Personnage translucide*, 1970, tusz, papier, sygn. na odwrocie l.d.: *PERSONNAGE TRANSLUCIDE / Barbara Bieniulis Strynkiewiczowa / Warszawa 1970*, 50 x 38,5 cm, nr inw. MNKi/M/1984/3
28. *Postać*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 50 x 35 cm, nr inw. MNKi/M/1984/15
29. *Postać*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 32,4 x 22,6 cm, nr inw. MNKi/M/1984/19
30. *Tańczący I*, 1966, sygn. na odwrocie p.d.: *B Strynk 1966*, tusz, papier, 34,5 x 50 cm, nr inw. MNKi/M/1984/2
31. *Tańczący II*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 34,7 x 50 cm, nr inw. MNKi/M/1983/11
32. *Trzy kobiety*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 25 x 34,5 cm, nr inw. MNKi/M/1983/10. Na odwrocie ledwo widoczny szkic postaci ludzkiej.
33. *Trzy kobiety*, ok. 1960-1970, tusz, papier, 50 x 35,7 cm, nr inw. MNKi/M/1984/12
34. *Trzy postacie*, l. 1960-1970, tusz, papier, 23 x 32,2 cm, nr inw. MNKi/M/1984/17
35. *Trzy postaci*, 1973, sygn. p.d.: *B Strynk*, tusz, papier, 50 x 37,8 cm, nr inw. MNKi/M/1984/6; na odwrocie opis autorski l.d.: *BARBARA/BIENIULIS STRYNKIEWICZOWA/WARSZAWA 1973 / „TRZY POSTACIE”*.
36. *Kompozycja organiczna*, l. 1960-1970, ołówki, papier, 21 x 29,5 cm, nr inw. Mat./M/92

KRYSTYNA BRZECHWA (ur. 1928), kieleckie muzeum do tej pory posiadało jeden obraz jej autorstwa, w 2002 r. artystka podarowała muzeum dwa obrazy.

1. *Samotność*, 1987, sygn. p.d.: *K. BRZECHWA 87*, olej, płótno, 100,2 x 80 cm, nr inw. MNKi/M/2039
2. *Czerwony księżyc*, 1993, sygn. p.d.: *K. BRZECHWA 93*, olej, płótno, 118 x 89,5 cm, nr inw. MNKi/M/2040

MARIAN KOPF (ur. 1926), absolwent ASP w Krakowie, pracownia A. Marczyńskiego i W. Taranczewskiego, wieloletni wykładowca WSP w Krakowie, wyróżniający się przedstawiciel kierunku abstrakcji geometrycznej, połączonej z głębokim przesłaniem moralno-filozoficznym; w 2002 r. podarował muzeum 8 obrazów bardzo dobrze ukazujących jego artystyczną ewolucję oraz wykonany przez siebie album 40 akwarel i 72 szkice (tych ostatnich prac nie ujęto w wykazie).

1. *Awersja*, 1948, sygn. l.d.: *M. KOPF*, na odwrocie l.d.: *M. KOPF*, olej, płótno, 97,2 x 149,7 cm, nr inw. MNKi/M/2014
2. *Kompozycja zielona*, l. 1960-1970, olej, płótno, 26,8 x 35,2 cm, nr inw. MNKi/M/2012

3. *Agresja II*, 1974, sygn. na odwrocie l.d.: *M. Kopf / „AGRESJA II”*, olej, płótno, 61,7 x 97 cm, nr inw. MNKi/M/2015
4. *Płaska bryła (Op-Art)*, 1977, sygn. na odwrocie l.d.: *M. KOPF* i opisy autorskie, olej, płótno, 99,8 x 99,5 cm, nr inw. MNKi/M/2009
5. *Optical art I*, 1979, sygn. kilkakrotnie na odwrocie l.d.: *M. Kopf79; Kopf Marian; KOPF MARIAN*, olej, płótno, 46 x 55,2 cm nr inw. MNKi/M/2013
6. *Kamuflaż*, l. 1970-1980, sygn. na odwrocie p.d.: *M. Kopf*, opis autorski p.g.: *KAMUFLAŻ*, olej, płótno, 99,5 x 99,8 cm, nr inw. MNKi/M/2008
7. *Agresja III*, 1987, sygn. na odwrocie l.d.: *M. Kopf / „AGRESJA III”*, opisy autorskie, olej, płótno, 89,6 x 119,5 cm, nr inw. MNKi/M/2011
8. *Walą się filary*, 1989, sygn. na odwrocie l.d.: *M. Kopf /A/ „WALĄ SIĘ FILARY”*, olej, płótno, 99,5 x 100 cm, nr inw. MNKi/M/2010

ZBIGNIEW KOWALEWSKI (1914-2000), do tej pory muzeum posiadało 2 darowane przez artystę obrazy, w 2002 r. wdowa Milada Kowalewska podarowała muzeum 5 obrazów jego autorstwa.

1. *Milada czytająca*, 1948, sygn. p.d.: *Z. Kowalewski* i opis na odwrocie: *Zbig. Kowalewski / M. czytająca (1948 r.)*, olej, płótno, tektura 85 x 79,5 cm, nr inw. MNKi/M/2034
2. *Bukiet*, 1963, sygn. p.d.: *Z. Kowalewski*, na odwrocie: *„BUKIET” / Zbig. Kowalewski / (63 r.)*, olej, płótno, 81 X 68,5 cm, nr inw. MNKi/M/2035, dar 2002
3. *Stary sad*, 1991, sygn. na odwrocie: *Zbig. Kowalewski / „STARY SAD” / (r. 991)*, olej, płótno, 100 X 80 cm, nr inw. MNKi/M/2036
4. *Oczekiwanie*, 1997, sygn. l.d.: *Z. Kowalewski 97 r.*, na odwrocie: *Z. KOWALEWSKI. 97 / OCZEKIWANIE 1997 ... Z. Kowalewski ...*, olej, tektura, 70 x 100 cm, nr inw. MNKi/M/2037
5. *Refleksja*, 1999, sygn. p.d.: *Z. Kowalewski*, na odwrocie: *Z. Kowalewski / „REFLEKSJA” / (?) VIII 999*, olej, płótno, 55 x 73 cm, nr inw. MNKi/M/2038

HIERONIM KOZŁOWSKI (ur. 1940), absolwent ASP w Krakowie, przedstawiciel nowego ekspresjonizmu, w 2000 r. podarował muzeum 3 swoje obrazy.

1. *Chór (Kain i Abel)*, część tryptyku, 1989, sygn. p.d.: *1989 HIERONIM KOZŁOWSKI* i na odwrocie śr.g.: *HIERONIM KOZŁOWSKI / 1989 / „CHÓR”(KAIN i ABEL)*, olej, płótno, 180,8 x 148 cm, nr inw. MNKi/M/1545
2. *Fortuna*, część tryptyku, 1989, sygn. p.d.: *HIERONIM KOZŁOWSKI 1989* i na odwrocie śr.g.: *HIERONIM KOZŁOWSKI / 1989/ FORTUNA*, olej, płótno, 180 x 150 cm, nr inw. MNKi/M/1544
3. *Scyzoryk*, część tryptyku, 1990, sygn. l.d.: *HIERONIM KOZŁOWSKI 1990* i na odwrocie śr.g.: *HIERONIM KOZŁOWSKI / 1990 / SCYZORYK*, olej, płótno, 200 x 189 cm, nr inw. MNKi/M/1548

DOROTA STRYNKIEWICZ (1949-1983), córka Franciszka i Barbary Strynkiewiczów, filozof, zafascynowana Dalekim Wschodem i gnozą; w 2000 r. Komitet Społeczny spuścizny Strynkiewiczów i ZPAP O. Warszawski przekazali muzeum w depozyt 32 jej prace, które w 2001 r. wuj artystki Zygmunt B. Bieniulis zamienił w dar.

1. *Martwa natura*, 1971, sygn. p.d.: *9.I.71.D.S.*, gwasz, papier, 26 x 28 cm, nr inw. MNKi/M/1987

2. *Z Sykomory*, 1977, sygn. p.d.: „*Z Sykomory*” D.S. 6 sierpień 1977, gwasz, papier, 21 x 29,5 cm, nr inw. MNKi/M/1988
3. *Polowanie*, 1978, sygn. p.d.: D.S., l.d.r.: 3 lip. 78.DS., gwasz, papier, 21 x 29,5 cm, nr inw. MNKi/M/1989
4. *Dwie głowy*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 21 x 29 cm, nr inw. MNKi/M/1999
5. *Dwie postacie*, l. 1970/1980, olej płyta pilśniowa, 25 x 18 cm, nr inw. MNKi/M/1997
6. *Er ist vierundzwanzig lang*, l. 1970/1980, sygn l.d.: D. Strynkiewicz „*Er ist vierundzwanzig lang*”, gwasz, papier, 21 x 29,5 cm, nr inw. MNKi/M/1995
7. *Głowa*, l. 1970/1980, pastel, papier, 31 x 24,5 cm, nr inw. MNKi/M/1998
8. *Kompozycja*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 20,5 x 29,5 cm, nr inw. MNKi/M/2000
9. *Łazienka*, l. 1970/1980, sygn. p.d.: *Dorota Strynkiewicz*, gwasz, papier, 23 x 32 cm, nr inw. MNKi/M/1993
10. *Magia przedmiotów*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 11 x 22 cm, nr inw. MNKi/M/2001
11. *Miasto*, l. 1970/1980, sygn. p.d.: *Dorota Strynkiewicz*, gwasz, papier, 13,5 x 21 cm, nr inw. MNKi/M/1992
12. *MONI*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 21 x 29,5 cm, nr inw. MNKi/M/1996
13. *Pacjent*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 21 x 28 cm, nr inw. MNKi/M/2006
14. *Przechodnie*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 20,5 x 29,5 cm, nr inw. MNKi/M/2007
15. *Przed sądem*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 21 x 28,5 cm, nr inw. MNKi/M/2002
16. *Rozmowa*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 21 x 29,5 cm, nr inw. MNKi/M/2003
17. *Scena uliczna*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 16,5 x 23 cm, nr inw. MNKi/M/2004
18. *W barze*, l. 1970/1980, sygn. p.d.: *Dorota Strynkiewicz*, gwasz, papier, 21 x 29,5 cm, nr inw. MNKi/M/1994
19. *Wnętrze*, l. 1970/1980, gwasz, papier, 29 x 21 cm, nr inw. MNKi/M/2005
20. *Dieta jarska*, 1981, sygn. p.d.: *Dieta jarska /2/ D. S. Mog 9.IX.81.*, gwasz, papier, 21 x 29 cm, nr inw. MNKi/M/1990
21. *Scena we wnętrzu*, 1981, sygn.l.d.: *D.S. 14.IX.81.*, na odwrocie l.d.: *D. S. 14.IX.81.*, gwasz, papier, 21 x 29 cm, nr inw. MNKi/M/1991

LECH ŻURKOWSKI (ur. 1951), absolwent ASP w Warszawie, w 1999 r. подарował muzeum 2 swoje prace.

1. *Aloes tygrysi*, 1999, sygn. p.d. ćwiartka logo symbol autorski japoński zapis wyrażenia „szum deszczu”, tusz, bibuła, 49,8 x 35 cm, nr inw. MNKi/M/1542
3. *Buk*, 1999, sygn. p.d. logo symbol autorski japoński zapis wyrażenia „szum deszczu”, tusz, bibuła, 50 x 34,8 cm, nr inw. MNKi/M/1543

Iwona Rajkowska